Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Lausunto

23.4.2018

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

Viite: Lausuntopyyntö 16.4.2018

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto maatalouden rakennetuista annetun lain 13 § muuttamisesta

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen maaseutupalvelut -yksikkö haluaa kiinnittää huomiota lakimuutoksen vaikutuksiin seuraavilta osin:

Aloittamisen määrittely

Valtioneuvoston asetuksen (240/2015) 13 §:ssä määritellään tilanpidon aloittamisen ajankohta: "Tilanpito katsotaan aloitetuksi, kun hakija ryhtyy tilanpidosta päävastuullisena maatalousyrittäjänä harjoittamaan maataloutta ja saa luovutuskirjan tai kirjallisen vuokrasopimuksen perusteella hallintaansa sellaisen yhden tai useamman maatilan tai maatilan osan, jotka muodostavat maatilataloudellisen kokonaisuuden, jolla harjoitettavasta maataloudesta saatavan vuotuisen yrittäjätulon määrä on liiketoimintasuunnitelman perusteella vähintään 12 000 euroa."

Edellä mainittuun säädökseen sisältyvien useiden rinnakkaisten ehtojen vuoksi aloittaminen ei aina välttämättä tapahdu saantokirjalla vaan ryhtymällä liiketoimintasuunnitelman mukaisiin kehittämistoimiin, joilla riittävä yrittäjätulo saavutetaan. Yleisin esimerkki on tuotantorakennuksen rakentaminen ennestään hallussa olevalle rakentamattomalle kiinteistölle. Myös tuotantosuunnan vaihdos voi kehittämistoimena lisätä kannattavuutta siten, että tilanpito on katsottava aloitetuksi.

Lakimuutoksesta syntyy tarve edelleen säätää tarkemmin ajankohdasta, milloin tilanpito on kehittämistoimiin ryhtymällä aloitettu. Kehittämistoi-

VARSINAIS-SUOMEN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS
PL 236
20101 TURKU
Käyntiosoite: Itsenäisyydenaukio 2, 20800 TURKU
kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi
www.ely-keskus.fi/varsinais-suomi
Puhelinvaihde: 0295 022 500

mien aloittaminen voitaisiin määritellä rakennetuesta annetun valtioneuvoston asetuksen (240/2015) 22 § mukaisesti esimerkiksi rakennustyön aloittamisesta, mutta määritelmiä tulisi tarkentaa muiden kuin investoinnin luonteisten kehittämistoimien osalta, jolloin ratkaisevaa voisi olla esim. kotieläinten hankkiminen, muuttuvaa tuotantoa koskevan pinta-alatukihakemuksen jättäminen tai kehittämistoimiin liittyvien kustannusten syntyminen.

Vaikutukset tuen hakemiseen

Tuen hakemista etukäteen voidaan edelleen pitää tavoiteltavana pääsääntönä. Milloin tukea haettaisiin tilalle, joka voi saavuttaa valtioneuvoston asetuksen (240/2015) 8 § mukaisen riittävän yrittäjätulon vasta kehittämistoimien jälkeen, on yrittäjätulorajan edellytetty täyttyvän viimeistään tuen myöntämistä seuraavana kolmantena kalenterivuonna. Samanmuotoinen ehto liittyy rahoituslain 8 § mukaisesti koulutusvaatimuksen täyttämiseen. Lakimuutoksen jälkeen kehittämistoimille ja koulutuksen hankkimiselle syntyy enimmillään yli viiden vuoden toteutusaika tilanpidon aloittamisesta, mikäli tuki haetaan mahdollisimman myöhään. Tämä kannustaa hakemaan tukea takautuvasti erityisesti tapauksissa, joissa tukiehtojen täyttyminen on epävarmaa. Lisäaika tullee myös lisäämään tällaisten hakemusten määrää.

Liittyminen investointitukeen

Eräisiin keskeisiin investointituen kohteisiin liittyy mahdollisuus hakea korotettua tukea nuorena viljelijänä. Aloitustukihakemuksen käsittely on tapahtunut viimeistään investointituen myöntämisen yhteydessä. Usein kyse on suurista tuotantorakennushankkeista, joissa investointituen korotus on aloitustuen määrään verrattuna jopa moninkertainen. Tyypillisesti tukea haetaan kehittämistoimiin, joilla aloitustuen ehdot saadaan täyttymään.

Jos aloitustuki haetaan jälkikäteen esimerkiksi koulutusvaatimuksen määräajan vuoksi, korotetun investointituen päätös nuoren viljelijän tuen ehtojen täyttymisestä joudutaan tekemään ilman aloitustuen myöntämiseen liittyviä hakemusasiakirjoja. Aloitustukea haettaessa tukikelpoisuus joudutaan ratkaisemaan uudestaan kulloinkin voimassa olevien säädösten ja rahoituskiintiöiden mukaisesti, eikä aloitustuen myöntämisestä näin ollen ole varmuutta investointitukea ja mahdollista valtiontakausta myönnettäessä. Tämä muodostaa epävarmuustekijän mm. maatilan maksuvalmiuden arviointiin. Investointituen ja aloitustuen tukipäätöksissä pitäisi määrätä kaksi eri takarajaa koulutusehdon täyttymiselle.

Maatilan investointituen kohdentamisesta annettua valtioneuvoston asetusta (241/2015) tulisi muuttaa siten, että korotetun investointituen edel-

lytyksenä olisi jo myönnetty aloitustuki eikä vain aloitustuen ehtojen täyttyminen.

Yhteenveto

Vasinais-Suomen ELY-keskus toteaa, että säädösmuutoksesta aiheutuu kansallisten säädösten tarkennustarpeita. Muutokseen liittyy takautuvaan hakuun kannustavia tekijöitä mutta myös takautuvaan hakuun yleisesti liittyvä tuen estävien muotovirheiden riski, josta tulee tiedottaa.

Risto Skyttä
yksikönpäällikkö

Antti Jaatinen
rahoitus- ja rakentamisasiantuntija